25 Ιανουαρίου 2019

Κύπρος: Επιστρέφουν τέσσερις τοιχογραφίες μετά από 45 χρόνια

/ Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Θαύματα και θαυμαστά γεγονότα

Παραδόθηκαν από το Walk of Truth για επαναπατρισμό τέσσερις τοιχογραφίες. Η παράδοση έγινε στην Υπουργό Μεταφορών Βασιλική Αναστασιάδου από την Πρόεδρο του ΜΚΟ Walk of Truth Τασούλα Χατζητοφή, σε ειδική τελετή στην Πρεσβεία της Κυπριακής Δημοκρατίας, στη Χάγη.

Οι δύο τοιχογραφίες είχαν κλαπεί από τη Μονή της Παναγίας Αψινθιώτισσας στο Συγχαρί, μία από την Εκκλησία της Παναγίας στην Άσσια, ενώ η τέταρτη δεν έχει ακόμη ταυτιστεί.

Δύο από τις τέσσερις τοιχογραφίες έχουν ταυτοποιηθεί ότι ανήκουν στην εκκλησία της Παναγίας Αψινθιώτισσας, ελληνορθόδοξου μοναστηριού που βρίσκεται στον Πενταδάχτυλο, κοντά στο χωριό Συγχαρί, στην επαρχία Κερύνειας. Πρόκειται για απεικόνιση της Παρθένου από τη σκηνή της Αποκαθήλωσης και την εικόνα ενός Μάρτυρα.

Το μοναστήρι, το οποίο πιστεύεται ιδρύθηκε τον 11ο ή τον 12ο αιώνα ως βυζαντινό αυτοκρατορικό ίδρυμα, οφείλει το όνομά του στην αψινθιά που φύτρωνε εκεί.

Στα χρόνια της Τουρκοκρατίας, το μοναστήρι πέρασε στην ιδιοκτησία του Ελληνορθόδοξου Πατριαρχείου της Ιερουσαλήμ και έκτοτε παραμένει εντός της πνευματικής του δικαιοδοσίας.

Σε χαιρετισμό η Υπουργός Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων Βασιλική Αναστασιάδου ενημέρωσε ότι πρόσφατα ταυτοποιήθηκε μία από τις εικόνες που ανήκει στην εκκλησία της Παναγίας στο κατεχόμενο χωριό Ασσια, στην επαρχία Αμμοχώστου.

Η Εκκλησία, που είναι του 15ου αιώνα αρχικά ήταν πλήρως επενδυμένη με τοιχογραφίες, είπε η κ. Αναστασιάδου και σημείωσε ότι μέχρι το 1974, σώζονταν τοιχογραφίες ψηλά στον ανατολικό τοίχο, που απεικόνιζαν προτομές Αγίων ή προφητών.

Ως αποτέλεσμα της τουρκικής εισβολής το 1974 και κατοχής, πρόσθεσε η Υπουργός, το εικονοστάσι της εκκλησίας καταστράφηκε και οι εικόνες, όπως και ο 17ου αιώνα ξυλόγλυπτος σταυρός και οι τοιχογραφίες κλάπηκαν.

«Είμαι στην ευχάριστη θέση να προσθέσω ότι η Εκκλησία της Παναγίας στην Ασσια τυγχάνει τώρα αποκατάστασης από τη δικοινοτική τεχνική επιτροπή για την πολιτιστική κληρονομιά», είπε η κ. Αναστασιάδου.

Η τέταρτη τοιχογραφία δεν έχει ακόμα ταυτοποιηθεί, αλλά καταβάλλονται προσπάθειες για να εντοπιστεί η προέλευσή της, διαβεβαίωσε.

«Η πραγματική αξία της πολιτιστικής κληρονομιάς μπορεί να εκτιμηθεί μόνο σε συνάρτηση με τις πληρέστερες δυνατό πληροφορίες αναφορικά με την προέλευση, ιστορία και παραδοσιακή θέση τους», σημείωσε η κ. Αναστασιάδου και υπέμνησε την ΟΥΝΕΣΚΟ που αναφέρει ότι είναι υποχρέωση κάθε κράτους να προστατεύει την πολιτιστική περιουσία εντός της επικράτειάς του έναντι κινδύνων ζημιάς, κλοπής, παράνομης ανασκαφής και παράνομης εξαγωγής.

«Θέλω, επίσης, να προσθέσω ότι είναι, επίσης, υποχρέωση του καθενός από εμάς ως άτομα να επαγρυπνούμε και να συμβάλλουμε προς αυτή την κατεύθυνση», τόνισε.

Τέλος, ευχαρίστησε την Πρόεδρο του ΔΣ του ΜΚΟ Walk of Truth και ιδρύτρια του οργανισμού Τασούλα Χατζηττοφή για τις προσπάθειες της για επαναπατρισμό αυτών των πολιτιστικών αγαθών.

Η Τασούλα Χατζητοφή ανέφερε στο δικό της χαιρετισμό πως η παρουσία της Υπουργού Μεταφορών αποτελεί μήνυμα στήριξης προς την ίδια και την οργάνωσή

της. Σε μια άκρως συγκινητική ομιλία η κ. Χατζητοφή διηγήθηκε την προσωπική της όταν ο πατέρας της της είχε πει να έχει πάντα στο μυαλό της την πατρίδα της, να μην την ντροπιάσει ποτέ και πρόσθεσε πως η ίδια πάντα πορευόταν και θα πορεύεται με αίσθημα ευθύνης.

«Σήμερα θα ήθελα να γνωρίσετε τους ανθρώπους που βρίσκονται πίσω από εμένα, τους ανθρώπους που βοήθησαν να φτάσω μέχρι εδώ, γιατί δεν θα μπορούσα ποτέ να τα είχα καταφέρει μόνη μου», ανέφερε, επίσης, η κ. Χατζητοφή στον σύντομο χαιρετισμό της.

Η σύληση έργων τέχνης ανθίζει ως «επιχείρηση», με τον ΟΗΕ να εκτιμά ότι ξοδεύονται γύρω στα $5 δισεκατομμύρια το χρόνο, ανέφερε ο Καθηγητής και Πρόεδρος του Συμβουλίου της Αστυνομίας του Βελγίου και μέλος του ΔΣ του Walk of Truth Βίλι Μπρέγκεμαν.

Εμείς, πρόσθεσε, «νομίζουμε ότι είναι πολύ περισσότερα». Πρόκειται, σύμφωνα με τον ίδιο, για οργανωμένο κύκλωμα.

Σύμφωνα με τον κ. Μπρέγκεμαν, ο οποίος είναι επίσης εμπειρογνώμονας σε διακρατική ερευνητική επιτροπή για την τρομοκρατία μεταξύ Βελγίου, Γαλλίας και Βρετανίας, πολλοί είναι αυτοί που ασχολούνται με την καταπολέμηση του φαινομένου αλλά στόχος τους είναι να κερδίσουν χρήματα από αυτή την ενασχόληση.

Το Walk of Truth, τόνισε, τηρεί πολύ ψηλούς ηθικούς κανόνες. Εξήγησε ότι το Συμβούλιο ποτέ δεν εμπλέκεται με εγκληματικές δραστηριότητες ούτε και αποδέχεται χρήματα. «Προσπαθούμε να εκφράσουμε τις ανησυχίες μας συχνά μιλώντας ενώπιον κοινοβουλίων και να κερδίσουμε την εμπιστοσύνη ανθρώπων που αγόρασαν κλεμμένα αντικείμενα τέχνης χωρίς να το γνωρίζουν», είπε.

Είναι σημείωσε ο κ. Μπρέγκεμαν, «θέμα εμπιστοσύνης και δικτύωσης για να εντοπίσουμε πού βρίσκονται αυτά τα έργα τέχνης και αυτό είναι που έγινε σε αυτή την περίπτωση».

Ο πρώην Βουλευτής στη Βουλή των Κοινοτήτων Ντέιβιντ Μπόροους αναφέρθηκε με τη σειρά του σε εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στη Βουλή των Λόρδων τον Δεκέμβριο του 2014 με τις τοιχογραφίες, η οποία και ήταν το έναυσμα για να κινητοποιηθεί το Κοινοβούλιο αλλά και ο Δήμος του Λονδίνου για το ζήτημα της προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς και να ιδρυθεί ταμείο καθώς και διακοινοβουλευτική ομάδα που οδήγησε το ΗΒ στην υπογραφή της Συνθήκης της Χάγης.

Οι τοιχογραφίες έπαιξαν σημαντικό ρόλο για να γίνει κατανοητό από το Κοινοβούλιο και την Κυβέρνηση ότι είναι απαραίτητο να προστατεύεται η πολιτιστική κληρονομία και στο Ηνωμένο Βασίλειο και στο εξωτερικό, είπε.

Ευχήθηκε όπως οι τοιχογραφίες κοσμήσουν τον χώρο στον οποίο βρίσκονταν ιστορικά. Πρέπει να εργαστούμε προς εκείνη τη μέρα που οι ανακτηθείσες τοιχογραφίες θα μπορέσουν να επιστρέψουν στο «σπίτι» τους και πρέπει να σιγουρευτούμε ότι είναι ένα σπίτι για όλους τους Κύπριους, βασισμένο στα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα, περιλαμβανομένου του δικαιώματος στη θρησκεία και πίστη, πρόσθεσε.

Χαιρετισμό απηύθυνε και ο Επίσκοπος Πορφύριος, ο οποίος ευχαρίστησε όσους εργάστηκαν για τον επαναπατρισμό των εικόνων, ενώ ο δικηγόρος Ρομπ Πόλακ, ο οποίος βοήθησε την κ. Χατζητοφή στην επανάκτηση των εικόνων του Αντιφωνητή, εξέφρασε την ικανοποίησή του γιατί μπόρεσε να βοηθήσει το έργο της ίδιας και της οργάνωσής της.

Το ιστορικό

Σύμφωνα με δελτίο Τύπου του Walk of Truth, σπαράγματα τοιχογραφιών είχαν εντοπιστεί στην ευρωπαϊκή αγορά, όπου ο Καναδός συλλέκτης απέκτησε αυτά τα τέσσερα σημαντικά έργα τέχνης.

Αξιοποιώντας πληροφορία που προήλθε από το εμπόριο αρχαιοτήτων, η Τασούλα Χατζητοφή, ιδρύτρια του Walk of Truth, προσέγγισε τον συλλέκτη ενημερώνοντάς τον ότι οι τοιχογραφίες του ήταν αντικείμενα λεηλασίας. Το 2014, η Fedex τής παρέδωσε τέσσερις τοιχογραφίες σε δωμάτιο ξενοδοχείου στο Λονδίνο.

Ο μοναδικός όρος του συλλέκτη ήταν να παραμείνει ανώνυμος και να επιστραφούν οι τοιχογραφίες στον νόμιμο ιδιοκτήτη τους. Σε καμία περίπτωση δεν έγινε ανταλλαγή χρημάτων. Έκτοτε, οι τοιχογραφίες έχουν συντηρηθεί και σταθεροποιηθεί για σκοπούς μεταφοράς.

ΚΥΠΕ/Η.Μιτσίδου